

kültürhane

MENÜ

Damağınıza
Dimağınıza
Lezzetler

ŞUBAT 2021

NAR SAYISI

MÜESSESEMİZİN İKRAMIDIR ALABİLİRSİNİZ

• 33 USTA • FREKANS A • FERNANDO PESSOA KÜLTÜRHANE'DE • HANE HALKINDAN

• AKADEMİDE ŞİDDET VE MOBİNG • METROPOL • AYA YORGİ • SOLİNOVA

• SALMAN ABİ • UYSAL OYUNCAK • KENTTE TARIM • ÇİTTA • SINEMADA DANS FİMLERİ

**NAR SAYISI
ŞUBAT 2021****Katkıda Bulunanlar:**

Abidin Yağmur, Alper Tolga Akkuş,
Aysun Koç Aydoğan, Bediz Yılmaz,
Burçak Görel, Can Gatenyo,
Galip Deniz Altınay, Hakan Atay,
Kader Çetintaş, Mithat Fabian Sözen,
Nilüfer Gatenyo, Tuncer Özmen,
Ulaş Bayraktar

İmtiyaz Sahibi:

Ayraç Kafe Eğitim Organizasyon
Tic. ve San. Ltd. Şti. adına
Sahibi: Ulaş Bayraktar

Adres: Güvenevler Mahallesi 18. Cadde
Düzgün Sitesi C Blok Dikenliyal
33090 Yenişehir/Mersin
Telefon: 0324 422 64 14

Tasarım

Nilgün Yardımcı

Yayın Türü

Kültürhane'nin süresiz ve ücretsiz yayınıdır.

Basım Yeri:

Bülent Şahin Matbaa Çankaya Mah.
4738 Sk. No:18/B Akdeniz/Mersin
Telefon: 0324 238 26 49
mail: bulentsahinmatbaa@gmail.com

Karekod Kullanımı:

Sayfalarımızda yer alan karekodları kullanarak
okuduğunuz yazının ilgili içeriğine ulaşabilirsiniz.

Karekod Nasıl Kullanılır?

Telefonunuzun kamerasını açın, karekoda doğru
çevirin. Ekranı gelen bildirimi tıklayın.

www.kulturhane.org adresinden dergimizin
tüm sayılarını görüntüleyebilirsiniz.

**Kültürhane'nin etkinliklerinden
haberdar olmak isterseniz**

e-posta grubumuza üye olmak için
kulturhane@kulturhane.org
adresine bir mail

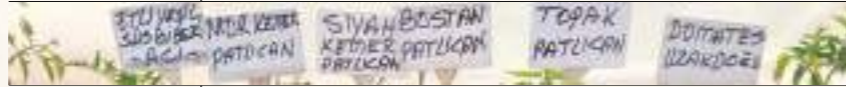
**Whatsapp iletişim grubumuza
üye olmak için**

0543 423 42 63 nolu telefona
bir whatsapp mesajı atabilirsiniz.

Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı
ile lisanslanmıştır.

4	Kültürhane'den Kısa Kısa
5	El Emeği Suretleri Sergisi > Emeğin Fotoğrafları Fotoğrafçının Sesi
6-7	Sanat Sohbetleri > Frekans A Mersin'de Üreten Sanatçılar Sergisi
8	Pessoa Okumaları > Kırmızı Şeytanların Mantiği
9	Mor Sohbetler > 'Yok Canım Sen Yanlış Anlamışsındır'
11	Hane Halkından > Sulannı Bulmak
12-13	Menü
14-16	Mersin'de Evvel Zaman > Kayıp Miras: Mersin'in Dini Mabetleri > Bir Olamama Anıtı: Metropol
17	Caretta > Solinova
18-19	Hemşehrimin Hikayesi > Salman Abi'nin Gönülünden Kurda Kuşa Aşa Uysal Oyuncak: Üç Neslin Oyuncakçısı
20	Taptaze > Çukurova'da Turuncun Yeniden Keşfi
21	Sakin Köşe > Bokaşi Kardeşliği
22	Çıtta > Buyrun, Böyle Buyrun!
23	Kültürhane'de Sinema > Ritimden Perdeye Sinemada Dans Filmleri
24	Bizim Mahalle

Nar Hanesi

Kültürhane'nin resmi açılışını yaptığımız 24 Eylül 2017 akşamı o gün bizi yalnız bırakmayan kalabalığı Turgut Uyar'ın "Çokluk Se-nindir" şiirine atıfla "Çokluk Bizimdir" diye tarif etmiştim. O kadar farklı kesim ve görüşten ne kadar çok dostumuzun bizimle olduğuna işaret ederek yine şaire atıfla "O yüzden ben bilirim siz de bilin; ilk aydınlık bizimdir..." diyerek bitirmiştim yazıyı.

Şimdi aradan geçen yüzlerce haftanın ardından ve meramımızı matbu hale getirdiğimiz Menü'nün 12. sayısının içeriğini düşünürken yine bir anda aynı aydınlık hissiyatını taşıyorum.

Sevgili Tuncer Bey'in çeşit çeşit esnaf ve sanatkar balığı bir araya getiren, rahat rahat türlü türlü islanılabilen bir suya benzettiği, Burçak'ın benzersiz işler çıkaran beş benzemez mahallesi olarak tarif ettiği bu mahallenin çokluğu açılışından beri artarak sürüyor gerçekten. Hane diyoruz sıklıkla ama sanırım bir sürü nar tanesinden oluşan bir file galiba daha ziyade. Nar tanelerinin hanesi, nar hanesi...

Öyle ya Aysun'un buzdolabının kalabalığı Kültürhane'nin filesinde de de aynen görülebilir. Çıtta'nın, Solinova'nın, Mersin Yabanları'nın, Rima'nın yapıp ettikleri, üretip sundukları Kültürhane'nin damak ve dimağ servislerinde sık sık yer alıyor.

Kültürhane'nin mekanı ve sayfaları gıda ürünlerinin sadece kendilerine değil, üretim süreçlerine de bol bol ev sahipliği yapıyor. Bu sayıda da Alper'in, Aysun'un ve Bediz'in köşelerinde okuyacağımız Salman Abi'nin sebze üretim alanı da Solinova'nın kentsel tarım saha ve kadınları da Kültürhane mahallesinin parçası sayılır.

Karnımızı sağlıklı doyuranların yanında ruhumuzu sanatla aydınlatanlara da Kültürhane'de sıklıkla rastlayabilirsiniz biliyorsunuz. Kapalı mekanlardan uzak durmaya çalıştığımız bu salgın günlerinde bu rastgelmeler kolay değil elbette. O yüzden biz de nar hanesini farklı mecralara yaymaya çalışıyoruz.

Geçen Menü'ye de adını veren bu sayıda da Abidin'in kaleminden okuyabileceğiniz "El Emeğinin Suretleri" sergimiz bu çabamızın en güzel örneği, kapalı alana girmeden, eseri görüp, sanatçıyı dinle-

yeceğiniz bir buluşma oldu "yan-açık sergimiz."

Çok sevgili Hakan'ın Fernando Pessoa ile olan yakınlığı sayesinde "modern edebiyatın en çarpıcı ve tuhaf isimlerinden birini" nar hanemizde ağırlamanın da bir yolunu bulduk. Hakan'ın kolaylaştırıcılığında ve internet ortamında buluşup Pessoa'nın öykülerini, şiirlerini ve huzursuzluğunun kitabını konuşuyoruz nicedir.

Hane mecralarımızda ev sahipliği yapmadığımız sanat çalışmalarından bahsetmekten de geri durmuyoruz bir yandan. Bu sayıda Veli hocamızın küratörlüğünde açılan Frekans A'nın sanatçıları ile Aysun kalemiyle sayfalarımızda buluşuyoruz.

Sadece üretkenler ve üretimler değil geçmişin hatıraları, "olamamanın", kaybolmanın anıları, anıtları ve fantezileri de Kültürhane'de aklımıza düşüyor sıklıkla. Bu Menü'de mesela Burçak bizi çocukluğumuzun oyuncaklarına, oyuncakçısına götürürken, Mithat da Mersin'in boşa düşmüş hayallerinin mezartaşları arasında ve unutulmuş geçmişimizin bit pazarına düşmüş yıkıntılar arasında gezintiye çıkıyor.

Ezcümle boşuna değil yani kendimizi ennn güney kampüs ilan etmemiz. Tüm bu kalabalık insan manzarası, farklı konuların ve alanların varlığı, sanat, emek ve özgürlüğe verdiğimiz kıymet Boğaziçi'yle özdeş çeşitlilik ve direnişle bir yerlerden akraba gibi geliyor bize.

Sözü Turgut Uyar'dan açtık madem, Haydar Ergülen'le bitirip nara giderek bitirelim:

"ev ki nar gibi içiçe bahçe

kadın aşka bahçe, deli sarmaşık

tutunup aşkına hemen nara gidelim

Nârın elinden kopardık şu aşkı diyelim"

-nar-

Ulaş Bayraktar

EMEĞİN FOTOĞRAFI
FOTOĞRAFÇININ SESİ

YUMUKTEPE KENT SOHBETLERİ

Ziya Aykın ile kent sohbetlerimiz özel bir ayı geride bıraktı. Kültürhane'de doğan "Şinasi Develi Kent Ödülü" meyvesini verdi, ilk ödül Turan Ali Çağlar'ın oldu. Ödül törenini özel bir programla taçlandıran "Yumuktepe"de ayrıca Hafize Bilgenoğlu ve Ekrem Kahraman'ı konuk ettik.

20 Ocak - 27 Ocak - 10 Şubat

BİZE HER YER PARİS

Emre Ülker'le Paris turlarında yeni bale sezonunun açılışını internet üzerinden yapmak zorunda kalan Paris Operası'nın tarihine konuk olduk. Sonrasında ise Seine Nehri'nde bir gezintiye çıktık ve Paris'i bir de köprüleri üzerinden dinledik.

29 Ocak - 12 Şubat

EKONOMİ-POLİTİK SOHBETLER

Sahalara geri dönen Metin Altıok, Selim Çakmaklı ve Tolga Tören hocalarımız, ekonomi-politiğin küresinden görünenleri anlatmaya, tartışmaya devam etti. Yılın ilk programında Türkiye ekonomisi, ikinci programında ise uluslararası gelişmeler odak noktalarındaydı.

2 Şubat - 15 Şubat

SANATA DAİR

Emre Ülker, sanatçı ve eğitimci kimliğiyle olduğu kadar müzecilik ve galericilik çalışmalarıyla da ön plana çıkan Eda Tekcan'ı ağırladı.

21 Aralık - 28 Aralık

RESİM OKUMALARI

Veli Mert, Ahmet Yeşil Sanat Galerisi'nde Ahmet Yeşil'in resimleri üzerine açılan sergideki eserleri yine Ahmet Yeşil'le birlikte yorumladı. Şeref Erol ile birlikte çekilen bölümde ise Johannes Vermeer'in "Hizmetçisi ile Mektup Yazan Kadın" tablosu incelendi.

4 Şubat - 13 Şubat

HEMŞEHRİMİN HİKAYESİ

Tarsus'un çeyrek asırlık kültür vahası Antik Sahaf'ın öyküsünü kurucusu ve daimi emektarı İsmail Kün'den dinledik.

24 Ocak

Abidin Yağmur

<https://youtu.be/vZnYyWFysHY>

Fotoğraf saniyeleri, saliseleri yakalayan, durduran, o anı orada, sanatçının belirlediği mekânda ve kadrajda donduran bir sanat dalı. Ama diğer yandan da zamanın bizden önce hızla akıp gittiğini, hâlâ akıp gitmekte olduğunu ve bizden sonra da akıp gideceğini hissettiren bir sanat dalı fotoğraf.

Canan Yaşar'ın ustalar sergisinde yer alan fotoğraflara bakınca zamanın gürül gürül akışını hissediyorsunuz. Fotoğraflarda "an"lar dondurulmuş. Ustanın iğneyi yorgana batırdığı an donmuş, çekici kaldırdığı, kumaşı katladığı, metali büküdüğü an donmuş...

Ama zaman akıp gitmiş. Ustaların yorgun gözlerinde, çizilenmiş yüzlerinde, ille de hünerli ellerinde göstermiş Canan Yaşar zamanın akıp gitmekte olduğunu. Usul usul yaşlanmış ustalar. Bakışlarında, ellerinde nice hikayelerin izleri var.

Fakat fotoğraf sanatının böyle bir kötü yanı var işte; fotoğraftaki kişinin hikayesi var, biliyorsunuz, o hikaye hemen orada, ışığın düştüğü elde, gölgenin örttüğü yüzde o hikaye biliyorsunuz. Ama bir mekânda, bir kadrajda durdurulmuş o an, o fotoğraf, yazı desteği yoksa, hikayenin belli bir kısmını anlatıyor size.

Kültürhane'de açılan "El emeği suretleri" sergisinde kullanılan bir teknik fotoğrafın hikayesini de öğrenmek isteyenlere o olanağı verdi.

Canan Yaşar her bir fotoğrafın, fotoğrafa konu olan ustanın ve zanaatın kısa hikayesini seslendirdi. Ses karekodlarla tanımlandı ve sergiye gezenler karekodu cep telefonlarına okuttuklarında fotoğrafların hikayesini, fotoğraf sanatçısının sesinden dinleme olanağı yakaladı.

Canan Yaşar birçok sergi açmış, eserleri kitaplaştırılmış bir sanatçı. Kültürhane'deki sesli sergi onun için farklı bir deneyim oldu. Deneyimden ziyade, fotoğrafı izleyenle bir dertleşme, bir hasbihal oldu Canan Yaşar için. Fotoğrafını çektiği ustaların hayatını birkaç kelimeyle özetlerken, aslında kendi fotoğrafçılık serüvenini ve felsefesini de özetlemiş oluyordu.

Canan Yaşar, serginin açıldığı gün, fotoğraflarının önünde heyecanlı bir çocuk gibiydi. Fotoğraflarını değil, fotoğraftaki ustaları

anlatıyordu heyecanlı sesiyle. İsimleri, meslekleri, iş adresleri aklımdaydı hâlâ. Sesli sergiyi şöyle anlatıyordu: "Hayatımda ilk kez böyle bir sergi açıyorum. 33 usta sergisi yaklaşık 10 yıllık bir çalışmanın ürünü. Fotoğraflarını çektiğim insanlardan 3'ü vefat etti bu süre içinde. Hepsinin ayrı ayrı özellikleri vardı. Hepsi hayatımda ayrı ayrı özel yer tuttu. Ruhumuzu hissederek çalıştık. Uzun zaman çalıştık. Mersin için en az 33 ustanın geleceğe, çocuklarımıza aktarılmasını sağladığım için gurur duyuyorum."

Kültürhane'nin ev sahipliği yaptığı sergide yer alan fotoğraflar, salgın koşulları gözetilerek, mekanın iç duvarlarına değil, dışarıya bakacak şekilde vitrin camlarına asıldı. Mekanın güney ve doğu cepheli vitrinine gelenler, içeriye girmelerine gerek kalmadan, dışardan sergiye gezebildiler. Ulaş Bayraktar'ın deyişiyle "yanı açık sergi" ortaya çıktı böylece.

Üretmiş, gün görmüş, acı çekmiş, çıraklar yetiştirdiçe usul usul yaşlanmış; İlhan Selçuk'un deyişiyle yaşadıkça kendi yontusunu yontmuş masal kahramanları gibi görünen ustaların fotoğrafları, bir de fotoğrafçının sesinden hikayeleri kaldı aklımızda... Salgın, ölüm ve eve kapanış haberleri kulağımızda çınlarken...

Kulaklık
Kültürhane
Kulaklık Öyküleri

SANAT FREKANSINDAN KALABALIĞA KARIŞMAK

Aysun Koç Aydoğan

<https://youtu.be/yCh-gU9e0Fw>

Frekans A/Mersin'de Üreten Sanatçılar Sergisi, sanatçıları ve konuklarını bu dönemde kalabalık demekten mutluluk duyulabilecek kolektif bir ruhla kent açısından şaşırtıcı ve birleştirici bir paydada buluşturuyor.

Zorunlu mesafelere katlandığımız pandemi döneminde, sanatçılarına ve izleyenlerine nefes aldırın bir sergi kapımızı çalıyor Mersin'de. Yenişehir Belediyesi Ahmet Yeşil Sanat Galerisi ve Yenişehir Belediyesi Sanat Galerisi'nin bir arada ev sahipliği yaptığı 'Frekans A/Mersin'de Üreten Sanatçılar Sergisi' 750 metrekarelik büyük bir alanda 65 sanatçıyı ve toplam 102 eseri izleyenlerle buluşturuyor. 'FrekansA' sergisinin kavramsal çerçevesi Ahmet Yeşil'e ve Veli Mert'e ait. Farklı teknik ve ölçülerdeki eserlerin ortak paydası sanatçıların tümünün Mersin'de faaliyetlerine devam ediyor olması. Sergide yer alan sanatçılardan Ahmet Karabulak, Bengisu Muazzez Kurtuluş, Nida Karaytuğ Mert ve Veli Mert ile hem Mersin'de sanat yaşamı hem de sergiye dair konuştuk. Farklı perspektiflerden kente sanat yaşamına ve sergiye dair fikirlerini dinledik.

Performans ve enstelasyon çalışmalarıyla sergide yer alan sanatçı Ahmet Karabulak Mersin'de gerçekten sanatsal mekanlara ihtiyaç olduğunu ancak mekanların kendini güne uyarlayamazsa zamanla işlevini yitirebileceğini düşünüyor. Çünkü ona göre sanat, hayattan daha hızlı reflekslere sahip... Sanatçı ise yaşadıklarına anlık refleksler geliştiren kişi. Bu nedenle böylesi galeri mekanları çok kıymetli olsa da sanatı kamusal alanda yürütmek, sanatçıyı bu-

lunduğu yerde, hayatın içinde işler hale getirmek önemli olan. Ahmet Karabulak Yenişehir Belediyesi'nin stratejik plan oluştururken sanatçıları da bir araya getirerek görüş aldığı çalışmalar da çok kıymetli buluyor. Mersin'de sanata dair söz sahibi olan kurumların geçmişten bu yana yarattıkları algıya, süreci yönetirken yaşadıkları çıkmazlara dair düşüncelerini ifade ederken kendilerini kent hakkında söz sahibi gören kişi ve kurumlara da bir çift söz ilemeden geçmiyor: "Bu böyle gitmez." Zira sanatçıların galeri mekanlarının dışında da üretimlerini desteklemek ve ihtiyaçlarına yönelik çözümler üretmek gerekiyor.

Bugüne kadar Türkiye'de ve yurtdışında farklı kolektif çalışmalarda yer alan sanatçı Bengisu Muazzez Kurtuluş bir sanatçının yaşadığı

kentte kendisini ifade edebilmesinin ne kadar anlamlı olduğuna dikkat çekiyor. "Bu serginin Mersin'de bugüne kadar yapılmış sergiler arasında bence özel bir yeri var. Farklı bir dili, argümanları ve hedefleri olan bir galeri olarak yola çıktı Ahmet Yeşil Sanat Galerisi. Galerisi ve bu sergileme, sonrası için bir alan yarattı. Sanatçı artık özel bir çaba harcamayacak. Kendi sürecinde üretirken izleyiciyle buluşabilecek. Burada küratörlük yapan arkadaşlarımız gerçekten

kolektif süreçlere katkı sunmuş, onların yaratılması ve işleyişine emek harcayan arkadaşlarımız. Daha önce kendimizi ifade edebileceğimiz bir alan yoktu. Metropollere ya da yurtdışına gitmek için çaba harcamamız gerekiyordu. İlk defa kendi yaşadığımız kentte buna sahip çıkabilecek ve kendimizi burada var edebileceğimiz bir mekanın bir alanın koşullarının yaratılmış olması benim için çok heyecan verici."

Galerilerin Koordinatörü Nida Karaytuğ Mert, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı'nda Sanatta Yeterlilik doktorasına devam ediyor. Frekans A sergisinde sadece eseriyle değil organizasyondaki emeğiyle de işin iki cephesinde yer alıyor. Ona göre Frekans A, Mersin'de dinamik şekilde üreten sanatçıların bir bilançosu gibi oldu. Sanatçı sayısının fazla olmasının sergide daha titiz bir değerlendirilmeyi de gerektirdiğini belirten Karaytuğ Mert, Yenişehir Belediyesi'nin hazırlık sürecinde sanatçılarla uyumlu bir süreç işlettiğini anlattı.

Son söz ise Veli Mert'in... Serginin Danışma Kurulu üyesi olan Veli Mert, KHK ile üniversiteden uzaklaştırdıktan sonra kent hayatındaki sanat faaliyetlerinde, sanatçı işbirliklerinde üretmeye devam etti. Aynı zamanda pek çok işbirliğinde ve çalışmada uzun yıllardır Mersin'in sanat belleğinin tanığı oldu. Veli Mert'e göre Frekans A geçmişe dair dokümanter bir sergi olmanın yanı sıra Mersin için

güzel bir başlangıcı barındırıyor. "Bu etkinliğin Mersin'in belleği açısından çok değerli bir kilometre taşı olduğunu düşünüyorum" diyen sanatçı, umudu bırakıyor galerinin orta yerine: "Çok şey kaybettik ve bu yaptıklarımız hep tedavi niteliğinde. Kamusal alandaydık, evlerimize tıkdık. Şimdi bunların içinden yeniden kamusal alana doğru bir hareket başlattık ve bu onun ilk nüvesi." 27 Şubat'a kadar devam eden Frekans A sergisi kapsamında ön-

müzdeki günlerde sanatçıların ziyaretçilerle buluşabileceği performans yapılması planlanıyor. Serginin görsel tasarımları ve uygulaması Yahya Kuriş, Yener Karataş ve Halil Yaman işbirliğiyle yapılmış.

Veli Mert'in üzerine basarak ifade ettiği ve özel teşekkürlerini ilettiği Yenişehir Belediye Başkanı Abdullah Özyiğit, stratejik plan çalışmalarındaki katılımcı yaklaşımını sanat galerisi ve sergi ile pekiştirerek, kente ve sanatçılara verdiği "kültürün başkenti olacağı" sözünü, bir başlangıç olarak tutmuş gözüküyor.

Ahmet Karabulak

2008'de Veli Mert ile birlikte Mersin Sanat Kolektifini kurdu. DEPOART inisiyatifi sanat aktivisti olarak 2013'ten beri çalışmalarını çoğunlukla kamusal alanda sürdürüyor.

Eserleri: Performans ve enstelasyon

Bengisu Muazzez Kurtuluş

Sanatçı, doğa, toplum, kadın, dil temalarının çalışmalarını; beden, yazı ve tırmak metaforlarıyla ele aldı. Nükleer karşıtı çalışmalarının yanı sıra, ekolojik kriz konusunda duyarlılık yaratmaya çalışan performanslar üretti. Kimlik, sınıf, cinsiyet sorunlarını kültürel ve biyolojik çeşitlilik ekseninde irdeledi. Halen Mersin'de Kurbağa Sanat Atölyesi'nde kişisel sergi ve kolektif çalışmalarına devam ediyor.

Eserleri:

Dadé / 2016 > 170X100 cm > Tuval üzerine karışık teknik
Hale usiv / 2019 > 60X60 cm > Tuval üzerine karışık teknik > SÜRELER

Nida Karaytuğ Mert

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı'nda Sanatta Yeterlilik programına tez aşamasında devam ediyor.

Eser:

DifferenceandRepetition / 2017 > Ebat: 60X60 cm > Pleksi üzerine dijital baskı

Veli Mert

D5 Sanat Ortamı'nın yanı sıra "Mersin Sanat Kolektifleri" ve "Yakın Refleksler Kolektifleri'nin de kurucusu. Ayrıca Mersin'de 'kent yaşamı ve sanat' bağlamında 130 seriden oluşan "Sanatta Düşünsel Pratikler" başlıklı konuşma dizisini hayata geçirdi. D5 Sanat ortamında sanatsal faaliyetlerine devam ediyor. Frekans A sergisi Danışma Kurulu Üyesi.

Eserleri:

Ve ve ve Haller Toplamı Yangın Alarmı 1 > 60X90 cm > Tuval üzerine karışık teknik

Ve ve ve Haller Toplamı Yangın Alarmı 3 > 60X90 > Tuval üzerine karışık teknik

Ahmet Yeşil

UNICEF Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği Üyesi. Şimdiye kadar 132 kişisel sergi açtı, 337 karma ve yarışma sergisine katıldı. Ulusal ve uluslararası yarışmalarda 25 ödül aldı.

Eserleri:

Tarihsiz Günlükler 6 / 2015 > Ebat: 120X80 cm > Tuval üzerine yağlı boya

Tarihsiz Günlükler > 120X100cm > Tuval üzerine yağlı boya / 2018

KIRMIZI ŞEYTANLARIN MANTIĞI: FERNANDO PESSOA KÜLTÜRHANE'DE

"YOK CANIM SEN YANLIŞ ANLAMIŞSINDIR" AKADEMİDE ŞİDDET VE MOBBİNG

Hakan ATAY

Salgın dönemi kısıtlamalarını bir yaratıcılık çağrısı olarak algılayan Kültürhane ekibi Portekizli şair ve yazar Fernando Pessoa'yı ağırlamanın yolunu da buldu. Katılımcılar Pessoa'nın ilginç dünyasına girmekle kalmadı, yollarını Mersin İdman Yurdu'nun meşhur taraftar grubu Kırmızı Şeytanlar'la da kesiştirdi.

Salgın dönemi kısıtlamalarını bir yaratıcılık çağrısı olarak algılayan Kültürhane ekibi modern edebiyatın en çarpıcı ve tuhaf isimlerinden birini, Portekizli şair ve yazar Fernando Pessoa'yı (1888-1935) ağırlamanın yolunu da buldu. 5 Aralık 2020'de ilk dijital buluşmasını gerçekleştiren "Fernando Pessoa Okuma Grubu" 30'a yakın katılımcısıyla şairin dilimize çevrilen eserlerinden oluşan bir seçkiyi yakından okumaya ve değerlendirmeye başladı. İki haftada bir Cumartesi akşamları toplanan grup şimdiye kadar sırasıyla Şeytanın Saati, Denizci: Tek Perdelik Statik Drama ve Anarşist Banker metinlerinin yanı sıra Cevat Çapan'ın Pessoa şiirlerinden derlediği uzaklıklar, eski denizler başlıklı şiir antolojisini inceledi. Önümüzdeki iki buluşmada ise ülkemizde çok ilgi gören Huzursuzluğun Kitabı'nı ele almayı kararlaştırdı. Bu iki toplantıyla son bulacak etkinlik sayesinde katılımcılar Pessoa'nın ilginç dünyasına girmekle kalmadı, yollarını Mersin İdman Yurdu'nun meşhur taraftar grubu Kırmızı Şeytanlar'la da kesiştirdi.

Metinlerini bildiğimiz kadıyla 136 farklı isimle kaleme alan Pessoa'nın kitap boyutunda ilk Türkçe çevirisi Şeytanın Saati adlı tamamlanmamış anlatıydı. Bu nedenle okuma serüvenini Işık Ergüden'in 1993'te Türkçeye kazandırdığı bu kısa anlatıyla başlatmak yerinde olacaktı. Kırmızı

Şeytanlar'ın taraftar fanzini Mer-zine İdman Yurdu'nun Mart 2009'da basılan ilk sayısının da Şeytanın Saati'nden alınmış bir epigrafla açıldığı ortaya çıkınca bu tercih beklenmedik bir anlam kazanmış oldu. Pessoa'dan geriye kalan iki sandık dolusu yazılı materyal arasında keşfedilen Şeytanın Saati'nde kamındaki beş aylık oğluya bir maskeli baloya katılan ve orada karşılaştığı şeytanın eşliğinde tuhaf bir yolculuğa çıkan Maria'nın hikâyesi anlatılıyordu. Kısa sürede anlaşıldı ki şeytanın asıl muhatabı Maria değil, kamındaki bebektir. Gelecekte şair olacağı müjdelenen bebeğe seslenen şeytan insanlara korku salan, bütün kötülüklerin kaynağı olarak görülen varlıkla hiç ilgisi olmadığını ispata çalışıyordu. Şeytanın bambaşka bir mantığı vardı. Eylemleri inkâr eden değil, fikirlerin zıddına giden, düşünceleri çoğaltan bir ruhtu o; hayal gücünün meleşiydi. Grubun üyeleri okumalarda ilerledikçe Denizci oyunundaki üç gözünün sohbetinde, paranın hükmüne son vermeye kararlı bankerin hikâyesinde ve Pessoa'nın farklı tarzlarına ve yaşam öykülerine sahip üç temel takma adının, yani heteronimlerinin (sırasıyla Alberto Caeiro, Álvaro de Campos ve Ricardo Reis) yazdığı şiirlerde de bu mantığın hâkim olduğunu keşfettiler. Huzursuzluğun Kitabı'na başlamak için gerekli tüm hazırlıklar tamamlanmıştı.

Burçak Görel

<https://youtube.com/playlist?list=PL8F7R7P9lxJptZx64mBm82gGkjAUPS88x>

Akademi, kadınları dayattığı toplumsal cinsiyet rolleri, "makbul kadın" beklentisi, kültürel, etnik, sınıfsal ve cinsel temelde uyguladığı ayrımcılıkla, şiddetin farklı biçimlerine maruz bırakıyor.

Hayatımızda duyduğumuz bazı cümleler vardır ki bu cümleler zaten yeterince zor olan zamanlarda suratımıza tokat gibi çarpar. Daha çok kadınlara yöneltilir. "Emin misin?" peki ya "Şahidin var mı?", en yaygını "Yok canım sen yanlışı anlamışsındır", en popülerleri "Sen kafanda kurmuşsun kızım!" ... Bu liste böyle uzar gider. Kimi zaman şiddeti ve mobbingi tanımlayamadığımızdan, kimi zamansa bıraktığımız tanımlama zorunluluğundan masummuş gibi görünen bu cümleler birçok alanda kadınları yalnızlaştırır, şiddeti ve faillerini meşrulaştırır. Bu alanlardan biri de akademi. Kamusal alanlar ve toplumsal hayatın içinde en çağdaş ve nitelikli olması beklenen ancak günümüz Türkiye'sinde siyasal iktidar tarafından kuşatma altına alınmış, içindeki iktidar/bağımlılık ilişkisi ve erkek egemenlik ile şiddet ve mobbinge elverişli bir ortam oluşturmuş akademi. Mor Sohbetler'in yeni bölümünde feminist araştırmacı Pınar Eldemir ile tüm bu tespitler ışığında akademideki çalışma koşullarını, şiddet ve mobbingi ve akademide kadın olmayı konuştuk.

Pınar Eldemir'in akademide şiddet ve mobbing çalışmaları, akademi içinde yer alan bir kadın olmaktan getirdiği kişisel motivasyonu, tanıklıkları ve akademide şiddetin vardı en acı olaylardan birine dayanıyor. Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi Ceren Damar Şenel'in 2 Ocak 2019 tarihinde üniversite yerleşkesindeki odasında, sınavda kopya çekerken yakalandığı öğrencisi Hasan İsmail Hikmet tarafından öldürülmesine. Eldemir yaptığı çalışmalarla genç bir kadın akademisyenin hayatına mal olan sürecin hazırlanışını sorguluyor.

Araştırmaları sahadan edindiği aktarımlara dayanan Eldemir, akademideki kadınların hem öğrenciler hem de akademisyenler ve akademinin diğer bileşenleri tarafından kişisel bir şiddete, mobbinge ve ayrımcılığa maruz kaldığını ortaya koyuyor. Akade-

mi, kadınları dayattığı toplumsal cinsiyet rolleri, "makbul kadın" beklentisi, kültürel, etnik, sınıfsal ve cinsel temelde uyguladığı ayrımcılıkla, şiddetin farklı biçimlerine maruz bırakıyor. Şiddet faillerinin genelde "çocuk sayılır öğrencin o senin" ya da "hocan o senin yapmaz öyle şey" denilen erkek öğrencilerden ve akademisyenlerden oluşması ve şiddetin genellikle şahitsiz alanlarda gerçekleşmesi ise akademiyi kadınlar için nefes alması zor bir yere dönüştürüyor.

Kadınlar özel/kamusal her alanda olduğu gibi akademide de kişisel bir ayrımcılığın odağında. Şiddet yükseliyor, failler korunuyor. Ancak söylemekte fayda var ki yükselen tek şey şiddet değil; kadınların sesi, itirazı ve mücadelesi, güvenle yaşamak için mücadeleye duyduğumuz ihtiyaç. Bu sohbet ışığında görünen o ki, Pınar Eldemir ve başka birçok kadın araştırmacı, şiddet ve mobbinge karşı sözünü söylemeye, kadınlar da yan yana durmaya devam ettikçe tüm alanlar kadınlar için "güvenli alan" haline gelecek. Bir şekilde olacak. Bu mücadele bitmeyecek.

Sipariş üzerine
size özel

HAVUÇLU
KEK
45 tl

POĞAÇA
1kg 30 tl

GLUTENSİZ
KEK
45 tl

ELMALI
KURABIYE
1kg 45 tl

Sipariş için | 0324 422 6414 | kulturhane.merzin

HANE HALKINDAN

SULARINI BULMAK

Tuncer Özmen

Annem düşünürdü.

'...Bir düşünürdü' demiyorum.

Sadece düşünürdü. Hele bunadıktan sonra iyiden iyiye düşünür olmuştu. Öldü gitti, neler düşündü, hiç bilemedik. En son televizyona sardıydı. O camın arkasıyla bütünledi kendini. Kataraktı da artık son kertesinde; ekran tozlandı, buğulandı sanıyor. 'Silin şu camı!'. Siliyoruz. 'Olmadı, köşeleri de!'. Bastıra bastıra siliyoruz, ekran patlayacak. Ve bir gün, 'Söyleyin şunlara' dedi, 'onlar da içerden silsin!'

Canan Yaşar'ın ustaları ve elleri sergisi anımsattı bunu. Hem içerdeyim hem dışarda. Cam filan yok eserlerle aramda. Kültürhane'nin içinde erimiş gitmişim. Olacağı buydu zaten. Kültürhane değil, dökümhane! Genç, geçkin, kart ayırt etmeden eritip yeniden döküyorlar burada insanı. Anamın televizyonu gibi. O sıralar 'Yalan Rüzgarı', 'Güzel ve Çirkin', 'Dallas' gibi dizilerle yaşıyoruz. Hepsi bize akraba. JR, Jill, Sue Ellen, Bob... 'Bu hafta sonu işin var mı?' dedi annem bir gün. 'Yok, hayırdır?' dedim. 'Jill doğum yaptı, tazenin kızı oldu, bir çeyrek altın alıp hayırlamaya gidelim' dedi.

Böylesine içinde erimek, hemhal olmak, bir, beraber hissetmek. Çeyrek altın değil ama gönümdeki çiçekleri, buketleri, çocukluğumun laleli cam bilyalarını, masallarını alıp Kültürhane'dekilere katılmak geliyor içimden hep.

'Gibi' yapmamak. Halaya katılmak. Düşünün, hiç yalan, numara kaldırmaz halay; el ele, omuz omuza tutuştun mu gerçekten 'katılacaksın', zevk alacaksın, kendini vereceksin. Yoksa sıntırsın.

Bazı genç yavuklulara basit örnekler verdiğim olur: tahinle pekmezi kanştırdığında yavaş yavaş yepyeni bir yoğunluk, bir tat, bir renk oluşur. Birbirinin içine akmak. Ama birisi kavanozunun kapağını sınıksı kapalı tutar, diğerinin içine sızmaz, kendini paylaşmazsa, istediğin kadar uğraş, ne yeni bir renk, ne yeni bir tat! Ben Kültürhane'nin en önemli özelliği olarak bunu görüyorum. Kişinin aynı ortamda erimesi, üremesi, 'kültür geliştirmesi'. 'Sularını bulması' yani.

'Sularını bulmak! Sydney, Boston, Dubai'de -başka kentlerde de vardır muhakkak- koca koca akvaryumlar var. Ya cam tünellerden şaşkın şaşkın geçiyorsun, ya koca kalın camların arkasındaki balıklarla burun buruna bakıyorsun. Yabancısin ama, ıslandıyorsun. Şimdilerde dalgıç kıyafetiyle içinde dolaşabiliyorsun. Devasa köpek balıklarına dokunabiliyorsun. Ama olmuyor: sularında değilsin!

Kültürhane tam da burada işte: Çekinmeden, çıplanarak, büyük küçük, rengarenk, ama renk-ahenk, diğer balıklarla ıslandıyorsun. Aranızda cam yok. Hep beraber, dayanışmayla, paylaşmayla sanat yiyip kültür içiyorsun. Çeşit çeşit esnaf ve sanatkar balık! Ama hepsi kendi sularında...

Tuhaf bir yer vesselam: ne ararsan buluyorsun! Tuhafiyeci, aktar, baharatçı, müzikhol, galeri, sinema- konferans salonu, dershane... 'Abarttın, turunc ekşisi de yok ya!' derseni vallahi o da var. Hadi, 'enginarlı tarhana'yı da sorun. Var. Dün, 18 Şubat Perşembe, Mezitli'de, Demokrasi Meydanında (Denizhan 2 karşısı) 'S.S. Mezitli Üretici Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi, Solinova'nın ürettiklerini halkla buluşturduğu satış yerindeydik. Güneş bile pırıl pırıl, davet beklememiş oradaydı. Böyle bir güzellik panayın olabilir mi? Kooperatif başkanından en taze üyesine, maskelerin örtemediği sıcak bakışlar, canlılık, dayanışmanın, üretmenin coşkusu. Tezgahlarda, gitarla çalınan 'Bozdoğan Zeybeği'yle büyütülmüş*, kent içi tarım üzerine doktoralı ellerle sulanmış sebzeler. Kavanozlarda, şişelerde işlenmiş tarım ürünleri. Dedim ki 'sizler, bu çabalar, bu ürünler, kentin damarlarına zerk edilen görünmez aşılarsınız, serumlarsınız. Kentin rengini, sağlığını, dinamizmini etkiliyorsunuz. İş ki bunları daha çok duyuralım, halaya daha çok kişi katılsın.'

Bakın, bu takım daha çok şey üretir, yaratır, sürdürür de 'üfürük'le olmuyor bu işler. Daha sefer taslarındaki lezzetlerin, askıda yemek paylaşmanın hazzının kaçımız farkında? Omuzdaşlığı, dayanışmayı ihmal etmeyelim ama.

*Bu sebzeleri yerken, ayakları çamurlu bir müzisyenin (Serdar Keskin) youtube'dan o parçasını bulun, dinleyin. Gerisi gelecektir zaten. Bulaşıcı.

menü

Atıştırma malikarlar

- Kaşarlı tost .....12₺
- Beyaz Peynirli Tost .....12₺
- 3 Peynirli Tost .....13₺
- Karışık Tost .....15₺
- Peynirli Sandviç .....15₺
- Peynirli / Jambonlu Sandviç .....16₺

Makarnalar

- Domatesli Makarna ..... 20₺
- Kremalı Peynirli Makarna ..... 20₺
- Kremalı Mantarlı Makarna ..... 20₺

Salatalar

- Akdeniz ..... 20₺
- Ton Balıklı ..... 26₺
- Hellim Peynirli ..... 26₺
- Kinoa Salatası ..... 26₺
- Karışık Baklagil Salatası ..... 26₺

Omletler

- Mantarlı Omlet ..... 15₺
- Otlu Omlet ..... 15₺
- Peynirli Omlet ..... 15₺

Tuzdular

- Günün Böreği ..... 10₺
- Poğaç (Adet) ..... 3₺
- Kurabiye Tabagı ..... 8₺

Glutensiz Lezzetler

- Şekersiz Glutensiz Kek ..... 9₺
- Glutensiz Poğaç ..... 3₺

Tatlılar

- Mozaik Pasta ..... 15₺
- Tiramisu ..... 15₺
- Cheesecake ..... 19₺
- Günün Keki ..... 9₺
- Magnolia ..... 15₺
- Elmalı Kurabiye ..... 3₺

Soğuk İçecekler

- Menta Gazoz ..... 5₺
- Limonata ..... 13₺
- Erikli Limonata ..... 13₺
- Reyhan Şerbeti ..... 9₺
- Smoothie ..... 13₺
- Muzlu Süt ..... 14₺
- Sade Soda ..... 5₺
- Meyveli Soda ..... 6₺
- Churchill ..... 7₺
- Su ..... 2,5₺

Kahveler

- Türk Kahvesi ..... 10₺ -14₺
- Demleme Kahve ..... 12₺
- Zapatista Kahve ..... 15₺
- Americano ..... 12₺
- Espresso ..... 12₺
- Cappuccino ..... 14₺
- Caffe Latte ..... 14₺
- Latte Macchiato ..... 14₺
- Buzlu Kahve ..... 14₺

1 gün önceden sipariş verdiğinizde kurabiye, kek ve pastalarınızı seve seve hazırlarız.

Sıcak İçecekler

- Sahlep ..... 14₺
- Sıcak Çikolata ..... 14₺
- Ballı Tarçınlı Süt ..... 14₺

Çaylar

- Hopa Çay ..... 4₺ - 6₺
- Bitki Çayları ..... 13₺
- Ada Çayı ..... 13₺
- Ihlamur ..... 13₺
- Yeşil Çay ..... 13₺
- Kış Çayı ..... 13₺

ALASIYA KAHVE KARTLARI

Kültürhane'de artık kahvelerin tadı farklı... Sizi taze çekilmiş buram buram kokan kahve çekirdeklerinin enfes kokusuyla, lezzetli kahve çeşitlerimizi tatmaya davet ediyoruz. Nefis kahvenin kokusunu alır gibiyse, siparişleriniz için hazır olduğumuzu söyleyelim... 10 kahve için hazırlanan Alasiya Kahve kartlarımızla 'veresiye' ilişkisini tersine çeviriyoruz. Bu kartlarla kahvelerinizi peşinen alabilir, hediye edebilir ya da ihtiyacı olanlar için askıya bırakabilirsiniz. Kartınızın karşılığında ikramımız olan 11. kahvenin tadını çıkarmaya ayrıca bekliyoruz...

Dikkat bu kartla alacağınız kahve 40 yıllık hatır, sonsuz dayanışma ve sonsuz umut ihtiva eder

KAYIP MİRAS MERSİN'İN DİNİ MABETLERİ

Mithat Fabian Sözmen

Mersin'in eski kiliselerinden sadece ikisi ayakta. Görkemli mabetlerin yerinde esen yeller kayıp mirasımızı da beraberinde götürmüştü.

Mersin tarihinde gezintiye çıkanlar kayıp dini mabetlere, okullara, konaklara rastlar. Kenti bir balıkçı köyünden stratejik bir limana çeviren hızlı dönüşüm, gelişim dönemlerinin mirası üzerinde derin bir tahribata da yol açmıştır. Öyle ki şehir merkezinde inşa edilmiş en görkemli eserden geriye zavallı iki kapı kalmıştır, bugün "bit pazarı" olarak bilinen Zafer Çarşısı'nın kapıları...

O eser Rum Ortodoks Kilisesi yani Aya Yorgi'ydi.

Aya Yorgi Kilisesi

Mersin'in ilk 50 yılına damga vuran tüccarlardan Konstantin Mavromati'nin 1885'te yaptırdığı iki kuleli abidenin gölgesinde okullar da vardı.

Mavromati 1905'te öldü, 1. Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı derken siyasi konjonktür tamamen değişti ve Rumlar mübadeleyle Mersin'i terk etti. Cumhuriyet döneminde Kilise önce "Zafer" adıyla camiye çevrildi ancak kentteki camiler ihtiyacı karşılıyordu, buraya rağbet eden çıkmadı.

Mersin'in halen ayakta olan kiliseleri: Latin Katolik Kilisesi

Rum Ortodoks Kilisesi

Boş kalmak için fazla heybetli olan eser kimi zaman Halkevi etkinliklerine ev sahipliği yaptı, bir ara sinema olarak kullanıldı ama yalnızlığına çare bulunamadı. Yapıyı asgari düzeyde işler hale getirecek ısıtma giderleri dahi karşılanamıyordu.

Kapı kapı, pencere pencere, taş taş yağmalanan esere son darbe Vali Tevfik Sırmı Gür döneminde vuruldu. Şehre bir Halkevi binası kazandırmak isteyen Gür önce Arap Ortodoks cemaatine kendi aralarını karşılığında buraya geçmelerini önerdi. Reddedilince 8 Şubat 1945'te Kilise yıkıldı. Yıkılan taşlarla Halkevi inşa edildi.

Yerimiz dar olmasa, tam yerine rast gelmişken kentin hayatta kalmayı başaran iki kilisesinin başına gelenleri de aktarmak isterdik. Ancak Arap Ortodoks Kilisesi ve Latin Katolik Kilisesi'nin aldığı darbeleri okumak isteyenleri Abdullah Ayan'ın 2011 tarihli yazı dizisine yönlendirip* kayıp mabetleri anmaya devam edelim.

***

Mersin'de farklı mezheplere mensup Ermeniler üç kilise inşa etmişti. En eskisi 1870'te yapılan, Yoğurt Pazarı'nın kuzeyine düşen Surp Grigor Lusaroviç Kilisesi'ydi. 1896'da bugünkü Silifke Caddesi üzerinde Katolik Ermeni Kilisesi açıldı. 1898'de yaptırılan Protestan Ermeni Kilisesi'nin yerinde ise bugün Salim Güven İlkokulu var. 1915 sonrası tıpkı cemaatleri gibi bu kiliseler de "kayboldu".

Kaybolan bir başka dini yapı Mersin Sinagogu. Soğuksu Caddesi üzerinde inşa edilen yapı, 1980'lerde kapatıldı. Bugün yerinde otopark var.

Ha bir de ayakta olan ancak adı Nusratiye Camii'ne (Nüzhetiye de denir) dönen Maruni Kilisesi var. Uray Caddesi üzerinde 1876'da inşa edilen kilise, cemaati kalmadığı için 1952'de kapandı. 1985'te Maruni Kilisesi Vakfı tarafından Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredildi ve camiye çevrildi.

***

Aya Yorgi'ye dönersek... Haberci gazetesinin 2016 tarihli bir haberinde çarşı esnafının şikâyetleri, belediyenin "merkezi ihya edecek projesi" ve Turizm Platformu Başkanı'nın "Zamanında kiliseye sahip çıksaydınız böyle olmazdı" çıkışı yer alıyor. Tabii Başkan tarihin hangi aktörlerine çağrıda bulunuyor bilmiyoruz ama bir bakıma haklı. Artık var olmayan kiliselerin ardında başka bir Mersin, belki de hep bahsedilen "eski Mersin" gizli ancak belli ki o mabetlerin yerinde esen yeller kayıp mirasımızı da beraberinde götürmüştü.

*<https://abdullahayan.wordpress.com/2011/09/15/abdullah-ayanin-yazi-dizisi-azinlik-mallari-ve-mersin...-1/>

19 Şubat 1923

Mersin'de baro kuruldu.

24 Şubat 1933

Mersin Halkevi açıldı.

8 Şubat 1945

Aya Yorgi kilisesinin yıkılmasına başlandı..

28 Şubat 1959

Tevfik Sırmı Gür Ankara'da öldü.

13 Şubat 1964

Belediye Meclisi kararıyla Santa Fee Springs ilk kardeş şehir oldu.

20 Şubat 1966

Mersin İdman Yurdu antrenörü Lefter Küçükandonyadis, antrenmanda bir taraftar tarafından bıçakla yaralandı.

23 Şubat 1966

Kamer Sineması 18 matinesi ile açıldı.

6 Şubat 1970

Yeniden yapılan Müftü Köprüsü trafiğe açıldı.

25 Şubat 1976

Japon şehri Kushimoto kardeş şehir ilan edildi.

23 Şubat 1987

Muğdat Camisi'nin temeli atıldı.

28 Şubat 1992

"Metropol" olarak bilinen 52 katlı gökdelen binası hizmete açıldı.

BİR OLAMAMA ANITI: METROPOL

Mithat Fabian Sözmen

Artık neredeyse tamamen işlevsiz hale gelen Metropol, Cengiz Bektaş'ın kariyerinin nazar boncuğu oldu belki ama Mersin için faturanın daha büyük olduğu aşikâr.

Cumhuriyet tarihinin önemli mimarlarından Cengiz Bektaş'ı kaybedeli bir yıl olmak üzere. Mimarlığının yanı sıra çok yönlü aydın kimliğiyle bu topraklara değer katan Bektaş, en tartışmalı eserini Mersin'de bıraktı: Metropol binası ya da halkın benimsediği adıyla "52 katlı".

"Bir olamama anıtı" olarak yıllardır kentin orta yerinde, şehre dair pek çok hayal kırıklığını içinde barındırarak yükselen Metropol'un hikâyesini Mekânda Adalet Derneği (MAD) filme almıştı. Aralık 2019'da yayımlanan "Metropol Mersin'de Bektaş'ın yanı sıra çevre esnafı ve Kültürhane'den Ulaş Bayraktar ile Ayşe Gül Yılgör'ü de dinlemiştik.

Bektaş söyleşide kendisinden bir gökdelen istendiğinde, teklifi ancak yapıyı Mersin kentinin gelişimine hizmet edeceğine inandığı senaryoya (ki bu senaryo da kendine ait) ikna olunca kabul etti-

ğini anlatıyor. Hızla büyüyen Mersin'in "yeni merkez ihtiyacı"ndan yola çıkıyor Bektaş ve gökdelenin heybetinden yararlanmayı umuyor: "...öyle bir yere yaparım ki gökdeleni yeni merkez o olur. Daha dengeli, kentin bütünü için çalışabilecek bir merkez."

MAD videosunda ve geçtiğimiz yıl Kültürhane'de yapılan söyleşide dile getirilenlerin önemli bir ortak paydası var: Projeyi başarısız-

lığa sürükleyen nedenlerin arasında yer seçimi ciddi rol oynuyor. Bektaş kuşkusuz kendince bir süreç işletiyor ancak proje o kadar iddialı, o kadar büyük ki yerel dinamiklerle iş birliğini gerektiriyor. Bunun sağlanmadığı yerde sonucun felaket olması aslında şaşırtıcı değil. Dönemin tartışmalarının içindeki isimlerden Mimar Aysun Kayadelen diyor ki: "Öngörülemedi denilen şeyleri biz öngörmüştük. Yer seçimi yanlış, Mersin'de bu bina yaşayamaz. Bunları yetkililere söyledik."

Bu noktada Kültürhane'deki söyleşide meseleyi özetleyen bazı vurguları hatırlatmakta yarar var:

Mimar Esra Şahin Burat: Burası bir mimar fantezisi. Biçim ne kadar ustalıklı yapılsa yapılsın insani faaliyetlerin doğal gereksinimlerini karşılamıyorsa işlemiyor.

Şehir Plancısı Remzi Sönmez: Mimarın düşüncesinin tam tersi olmuş görünüyor. Çevresi binayı esir almış, işlevsiz hale getirmiş.

MAD Kurucusu Yaşar Adanalı: Ortada yönetim planı olmadan çok büyük bir yatırımı kente bırakmak var. Çok iyi bir donanım da olsa yazılım olmadan o donanım kutu olarak kalır.

***

Halimiz ortada, 28 Şubat 1992'de hizmete açılan bina kısa sürede işlevsiz hale geldi. 20 Mart 2020'de kaybettiğimiz Bektaş'ın kariyerinin nazar boncuğu oldu belki ama Mersin için faturanın daha büyük olduğu aşikâr. Ulaş Bayraktar'ın dediği gibi "Mersin'in hayaleti, kentte belli bir dönemde kurulan hayallerin mezar taşı" olarak her başımızı kaldırdığımızda kendini hatırlatıyor.

Mekanda Adalet Derneği'nin Metropol videosu:

Kültürhane'deki Güneykent ve Metropol söyleşisi:

GÜNEŞİN KADINLARI'NIN KOOPERATİFİ: SOLİNOVA

Alper Tolga Akkuş

<https://youtu.be/f1uFFTiylLk>

Solinova Kooperatifi'nde iyi tarım uygulamalarının olmazsa olmazları olduğunun özellikle altını çiziyor Ayşe Gül Hoca ve ekliyor, "Tek bir şartımız var, iyi tarımın önerdikleri dışında herhangi bir ilaç veya gübre kullanılmamasını önemsiyoruz. Bu üretimin temiz yapılması tek şartımız."

Mezitli civanna bugünlerde yolunuz düşüyse, Denizhan 2 civarından da geçtiyseniz hemen sitenin karşısında, Özgür Cafe'nin önünde açılan tezgahlarda bir hareketlilik olduğunu da farketmiş olmalısınız.

İşte bu ay size o tezgahlara ürün yetiştiren kadınların, Mezitli Üretici Kadın Kooperatifi Solinova'nın hikayesini aktarmak istiyoruz.

Caretta Ekolojik Ahval'e konuk olan kooperatif üyeleri Prof. Dr. Ayşe Gül Yılgör ve Eylem Sonuvar ile Solinova'yı konuştuk.

Solinova adı Soli Antik Kenti ile yıldızların parlamasına vesile olması ile bilinen Nova'dan geliyor. Eylem'in aktardığına göre Nova aynı zamanda "kadın" anlamında da kullanılan bir kelime imiş.

Hikaye 2019 Haziran'ında Mezitli Belediyesi'nde kooperatif kurulması çağrısı ile bir araya gelen kadınların buluşması ve ilçede tarıma elverişli 35 dönüm arazisi bulunan paylaşımcı bir toprak sahibinin Mezitli Belediye Başkanı Neşet Tarhan'a bu parseli bir kooperatifin kullanımına açabileceğini beyan etmesiyle başlıyor.

Solinova Kooperatifi'nde iyi tarım uygulamalarının olmazsa olmazları olduğunun altını çiziyor Ayşe Gül Hoca ve ekliyor, "Tek bir şartımız var, iyi tarımın önerdikleri dışında herhangi bir ilaç veya gübre kullanılmamasını önemsiyoruz. Bu üretimin temiz yapılması tek şartımız. Kent tarımına gelecek olursak gıda üretim iznimizi aldık. Bu izin kapsamında reçeller, kompostolar ve ayrıca Mersin'in unutulmuş değerlerinden turunc ekşisi ve turunc sosu üretme niyetimiz var. 35 dönümlük toprağı her bir kadının 1 - 1,5 dönümlük toprakla geçimlik gelir elde edebileceği bilgisine ulaşarak kura usulü dağıttık kadın üreticilere. Yine bu dönemde yardımsever bir

fide üreticisi de bize 10 bine yakın fide hediye etti."

Eylem ise kooperatif üyesi diğer kadın üreticilere değiniyor. Solinova'da Ayşe Gül Hoca ve Eylem dışında Zehra Korkmaz, Şenol Çavuş, Gül Durmaoğlu, Esra Ergüzeloğlu, Süheyla Çapur ve Yüksel Kapıkıran'ın isimlerini sayabiliriz. Sembol Tarhan'ın ilk günden bu yana Solinova'ya verdiği desteği ise Ayşe Gül Hoca özellikle belirtiyor.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde meyve sebze kurutma tesisini açmak üzere hazırlıklar yaptıklarını şimdiden müjdeleyelim.

Başta değinmiştik, detayı da paylaşalım. Bugünlerde Mezitli'ye yo-

lunuzu düşürmeye çalışın. Solinova ürünleri kooperatif tarafından işletilen ancak pandemi sebebiyle şu an kapalı olan Özgür Cafe'nin önünde açılan tezgahlarda tüketicilerle paylaşılıyor ve Mezitli'deki Denizhan 2 Sitesi karşısındaki Cafe'nin önünde hafta içi her gün 11:00 ila 17:00 saatleri arasında satış gerçekleştiriliyor.

UYSAL OYUNCAK: ÜÇ NESLİN OYUNCAKÇISI

Burçak Görel

https://youtube.com/playlist?list=PL8F7R7P9lxjpdNbHJY2WZ__XlleMQtUO

Tentesine asılı hulahoplar, kendini esintiye kaptırmış rüzgâr gülleri, camekanına asılı "Esnafına sahip çık!" yazısı, kaybolmaya yüz tutmuş esnaf geleneklerinden kapının önüne atılmış iki plastik sandalye ve yılların eskitemediği tabelası ile: Uysal Oyuncak.

Bir hikâyenin kahramanı olmaktan daha kıymetli bir şey varsa, sanırım o da bir başkasının hikayesinin kahramanı olmak sanırım. Hatta bir çocuğun... Hemşehrîmin Hikayesi'nin bu durağında böylesi bir kıymete erişmiş birine ve bir mekâna kulak veriyoruz. Mersin'in en eski oyuncakçılarından Erhan Uysal'a ve üç neslin oyuncakçısı olmuş Uysal Oyuncak'a...

Nice hemşehrîmizin hikayesine ev sahipliği etmiş ve etmeye devam eden döneminin meşhur semtinde, Çamlıbel'deyiz. Çamlıbel'in sonu denize çıkan sokaklarından birinde turuncu ağaçlarının altında karşımıza çıkıyor mekânımız. Tentesine asılı hulahoplar, kendini esintiye kaptırmış rüzgâr gülleri, camekanına asılı "Esnafına sahip çık!" yazısı, kaybolmaya yüz tutmuş esnaf geleneklerinden kapının önüne atılmış iki plastik sandalye ve yılların eskitemediği tabelası ile: Uysal Oyuncak. Yılların eskitemediği diyorum çünkü tabelanın evveliyatı yarım asrı geçkin. Dükkanın ilk sahibi Yusuf Uysal, Türkiye'nin ilk pilotlarından. Mersin'de 1964 yılında bugünlerde oğlu Erhan Uysal'ın işlettiği bu oyuncak dükkanını açıyor. O yıllar oyuncakın lüks sayıldığı yıllar. Çocukların toplarını çoraplardan yaptığı, bebeklerin hep bez olduğu... Mersin'e çoğu oyuncakçı da müzik aletlerini de hatta muhabbet kuşunu ve papağanı da ilk defa Uysal ailesi getiriyor. İnsanların birbirini tanıdığı, esnafıyla sohbet ettiği zamanlar. Bazen ayda 300 bisiklet satılıyor. Köylere oyuncaklar gönderiliyor, çocuklar bilgisayarlar tabletler yerine oyuncaklarla oynuyor.

Tabii zaman geçiyor çoğu şey değişiyor. Zamanla terk edilen Çamlıbel gibi insanlar birçok alışkanlığını, muhabbetini, mekanlarını terk ediyor. Ancak bizim hikayemizde bazı şeyler değişmiyor. Mesela Uysal Oyuncak, şimdilerde azalan oyuncak satışları yüzünden ürün yelpazesine kırtasiye ürünleri eklemiş, müşterileri azalmış olsa da son tadilatını 1975'te görüyor ve sonra hiç değişmiyor. Erhan

Bey'in çocukluğunda bu dükkândan oyuncak almış, şimdi ise epey yaş almış kişilerin "Burası ne kadar küçükmüş. Bana hep kocaman gelirdi. Ne güzel hep aynı kalmış" tepkisinden duyduğu mutluluk hiç değişmiyor. "En güzel hikayem" diyerek anlattığı, başka şehirlerde "Oyuncakçı amca!" diyerek boynuna atlayan gençlerin onda yarattığı duygu hiç değişmiyor. Her çocuğun hayatında en az bir kere o çingiraklı tekerlek ile oynayacağına duyduğu inanç değişmiyor. O yüzden "Hırssızım ben" diyor Erhan Bey. Büyüme de değişmek de istemiyor. Şimdilerde insanların zincir marketlerden yaptığı alışverişin mekanikliğin aksine "Ben insanlarla konuşuyorum. Çocukları, oyuncakçı olmayı seviyorum" diyor. Sanıyorum ki bugün dükkanına girmiş bir çocuğun hem annesine hem de anneannesine oyuncak satmış olmanın mutluluğu ona yetiyor. Bir de her fırsatta gururla bahsettiği babasının fotoğrafları ve madalyaları ile süslediği duvarları hâlâ ilk günkü gibi ayakta tutabilmenin, onun deyimleriyle "küçük ama iyi kalabilmenin" huzuru...

*Dipnot: Gidip yerinde görmek isteyenler için Uysal Oyuncak'ın Adresi: Kültür Mah. 4316 Sok. Sümer Apt. No 9/6

SALMAN ABI'NİN GÖNLÜNDEN KURDA KUŞA AŞA

Aysun Koç Aydoğan

<https://youtu.be/Z6ag-Zu2h5I>

Minnoş, Kınalı, solucanlar, atalık tohumlar, Mezitli'de bir avuç toprak ve Salman Abi gül gibi yaşayıp gidiyorlar. Salman Abi'nin toprak sevgisi kurdu, kuşu ve Mezitli'de aşaya ihtiyacı olanları besliyor.

"Buraya bir gün bile bakmazsak sıkıntıya düşeriz. Aşık Veysel'in dediği gibi; yüzün kazdım tırmık ile bel ile, o bana geldi gül ile..."

Bu sözler Mezitli Belediyesi Sebze Üretim Alanı'nın gönüllü üreticisi Salman Kalender'in... O, Mezitli'de toprakla, fideyle, tohumla gönülden uğraşanların Salman Abisi. Eski Mezitli yolu üzerinde belediyeye ait 2.5 dönüm alanın üzerinde, Mezitli ilçesi için sadece bir sebze faaliyetinin çok ötesinde işler yapıyor.

Salman Kalender emekli bir deniz astsubayı. 1994'te emekli olmuş. "Kahve ve başka kötü alışkanlığım yok. Tek kötü alışkanlığım toprakla uğraşmak." diyor gülerek...

2015 yılının şubat ayında Mezitli Belediyesi'nde gönüllü çalışmalar yürüten dokuz kişi, belediyenin park bahçeler alanında uygun bir yer olduğunu öğrenince sebze yetiştirmek için Belediye Başkanı'ndan talepte bulunmuşlar. Mezitli Belediye Başkanı Neşet Tarhan'ın desteğiyle toprakla uğraşmaya başlamışlar. Bugün o ekipten sadece Salman Abi kalmış. Belediyeden bir çalışan ve öğleden sonra gelen bir başka gönüllü ile her türlü sebze kimyasal kullanmadan doğal ortamda yetiştirip Mezitli Belediyesi Aşevi'ne veriyorlar. Aşevinden kimi zaman günlük 500'ün üzerinde yemek çıkıyor.

Sebze Üretim Alanı'nda bir sera, yaklaşık 300 çeşit atalık tohumun olduğu bir soğuk hava deposu, sebze tarlası, solucan gübresi üret-

tikleri bir alan, sürekli taze çayın kaynadığı bir mutfak ve küçük bir depo var. Yer gök bitkiyle, tohumla, çiçekle dolu... Aşevinin yemek atıklarından ve tarlanın sebze atıklarından elde ettiklerini solucanlara veriyorlar. Solucanlar da onlara gübre veriyor.

Salman Abi'nin yeni doğan bebek gibi büyüttüğü, filizlendirdiği tohumlar önce serada büyüyor, ardından şaşırtmaları yapıyor, sonra sebze tarlasına kök salıyor her biri...

Çocuk gibi baktığı fideler, gözü gibi sakındığı tohumlar, çalışkan solucanlar ve ilaçsız sebzelerle bu hikaye bitti sanmayın. Henüz gözü açılmamışken gelen ve burada büyüyen kedi Minnoş ve Kızılgerdan cinsinde, bülbüle benzer sesi olan minik kuş Kınalı da Salman Abi'nin yoldaşları... Minnoş sabah onu karşılayıp akşam uğurluyor. Kınalı ise burayı kendisi bulmuş. Her gün özgürce gezip arada yemek için yanlarına geliyor, masalarına konup sesiyle onları şenlendiriyor.

Tüm bu gönüllü faaliyet içinde belediyenin vatandaşa verdiği hizmete bir katkı yaptığını düşünmek, ihtiyacı olanları temiz gıdayla buluşturmak için harcadığı emek, kurda, kuşa, aşaya verdiği hizmet yetiyor Salman Abi'nin mutlu olması için... Öğrenmeye, toprakla uğraşmaya hevesli tüm hemşehrîlerine kapılar sonuna kadar açık. Emekli arkadaşlarına da sesleniyor: "Burası benim için bir yaşam kaynağı, mutlu oluyorum. Para pul beni bağlamıyor. Tüm emekli arkadaşlarıma tavsiye ediyorum. Toprakla uğraşmak insana yaşama zevki veriyor."

ÇUKUROVA'DA TURUNCUN YENİDEN KEŞFİ

Nilüfer - Can Gatenyo © gattinaptaze

Her bahçede birkaç turunç ağacı olur; gerektiğinde diğer narenciye çeşitlerini aşılama için anaç yapılırdı. Narenciyeye "turunçgil" denmesi de bundandı. Turunçtan türeyen bir aileydi onlar. Meyvesi parayla satılmazdı. Değersiz olduğundan değil, parayla ölçülen bir değer olmadığından.

Turunç, bu yıl şaşırtıcı ve sevindirici biçimde Mersin gündemine oturdu. Yıllardır Mersin'in simgesi diye ağaçlarını kaldırım süsü yaptığımız; fakat aslında mevsiminde kabuğundan reçel yapmak dışında kullanılmayan, varlığı pek farkedilmeyen bir meyve turunç.

On yıl önce, Gattini Bistro'nun ilk menüsü için turunç ekşisi yapmış; heyecanlı küçük cam sosluklara doldurup masalarda nar ekşisi ile yan yana konuklarımıza sunmuştu. Ama nar ekşisi şişeleri dolup dolup boşalırken, turunç ekşisine kimse dokunmuyordu. Bu geleneksel lezzeti bilen, hatırlayan, merak eden yoktu. Bir yıl inatla ve umutla sunmaya devam ettik. Sonunda pes edip, kalanları hediye ettik; bitirdik.

Oysa Çukurova 'eşki' sever. 40 yıl öncesine kadar en yaygın ekşi kaynağı turunçtu. Mevsimine göre taze turunç ya da ekşisi olmadan sofraya oturulmazdı. Kebap, lahmacun üstüne turunç sıkılmadan yenmezdi. Limonatadan önce hoş kokulu serinletici şerbet turunçtan yapılırdı. Ehil ellerce hazırlanan şurubu birçok derde şifaydı. Yaprığı, çiçeği, kabuğu doğal aromaydı. Tatlılara konur, likör yapılır, kurutulup çayı demlenir, sirkeli temizlikte kullanılırdı. Her bahçede birkaç turunç ağacı olur; gerektiğinde diğer narenciye çeşitlerini aşılama için anaç yapılırdı. Narenciyeye "turunçgil" denmesi de bundandı. Turunçtan türeyen bir aileydi onlar. Meyvesi

parayla satılmazdı. Değersiz olduğundan değil, parayla ölçülen bir değer olmadığından. O buralıydı, bizdendi. Elini uzatıp toplaman yeterliydi. Bahçende yoksa, ağacı olan birinden izin ister, toplardın.

Baharda, Turunçgiller bir olup çiçek açınca tüm şehir kokardı. Henüz kaldırımda değildi ağaçlar ama çoğu mahallede yolun iki yanı narenciye bahçesiydi zaten. Otogarda otobüsten inen yabancılar, burunlarına dolan kokuyla sersemleye; daha hiç gezmeden ilk unutulmaz Mersin anısı belleklerine yerleşirdi.

Ne zaman ki, limon bollaştı; turuncun pabucu dama atıldı. Limon daha ekşi, daha suluydu. Acılığı yoktu. Ekşilikte yerini limona kaptıran turunç, hazır aromalar, içecekler ve temizlik maddelerinin türemesiyle, diğer tüketim işlevlerini ve ekim alanlarını da bir bir kaybederek, kaldırım süsü olmaya kadar düşmüştü işte. Günümüze kadar kesintisiz süren tek tüketim şekli, kabuğundan yapılan reçeliydi.

Pandemi sürecinde yerel, geleneksel, temiz gıda üretimine önem verilmesiyle birlikte, diğer birçok gıda kaynağı gibi turunçtan da yararlanma yolları hatırlanmaya ve uygulanmaya başladı. Bu geçici bir heves mi; yoksa iade-i itibar mı? İşte onu da zaman gösterecek.

Bediz Yılmaz © bediz_ylmz

Artık umutlanıyorum, çünkü toprakta bir şeyler üretmeye özlem duyanlar bu kadar çoksa, onları evlerinin yakınındaki boş arsalara kent tarımı için kullanmaya ikna etmek de mümkün olabilir.

Yaklaşık üç aydır çok heyecan verici bir işe kalkıştık: bir grup kadın, Solinova Mezitli Kadın Kooperatifi'nin yarattığı olanak sayesinde kentin ortasında tarım yapmaya başladık. Mezitli'de üç farklı noktada, her birinde 4 ila 6 kadın, kendilerine tahsis edilmiş birer dönüm büyüklüğündeki arazide, kimyasal ilaç veya gübre –yani zehir– kullanmamak koşuluyla kendi istedikleri ürünü ekip biçiyor, kooperatifin işlettiği Özgür Kafe'nin önünde kurulan tezgahta satışa sunuyor. Bu çalışmayı başka bir yazıda anlatmak üzere şimdi konunun başka bir boyutuna eğilmek istiyorum: kent tarımının kentlilerle ilişkisine.

Bu süreçte birkaç farklı grupla ilişkimiz oldu. İlk grup, kent tarımı öncesinden de birbirimizi tanıdığımız, aynı ekolojik kaygılarla ortak faaliyetlerde bulunduğumuz, zehirsiz ve yerel üretimin zorluğunu da kıymetini de bilen ÇİTTA üyeleri.

İkinci grup, bizi ve yaptığımız işi bilmeyen, tezgahın yanından geçerken görüp gelenler. Onların bir kısmına da kendimizi anlatabiliyoruz, ama büyük bir kısmı, maalesef, zehirsiz tarımdan ziyade ürün büyüklüğü / fiyat oranıyla ilgileniyor ve pazardan alınan ürünlerin fiyatlarıyla ve cesametleriyle kıyaslama yapıyor. Bu grubu kazanmak için atılması gereken çok adım var daha.

Üçüncü grup ise kanımca kent tarımının bize sunduğu yepyeni bir temas imkanına işaret ediyor: tarım yaptığımız alanın etrafındaki binalarda oturanlar veya oradan geçenler. Onların çok büyük bir kısmı nasıl bir emek vererek üretim yaptığımıza birebir tanık oldukları için yaklaşımları da ikinci gruba göre çok farklı. Tarlaya her gidişimizde ürün almaya gelenler de, hiçbir şey almayacak olanlar da, merakla yanımıza gelip ne ektiğimiz, bunu kimin adına yaptığımız, nerede sattığımız gibi pek çok soru soruyor. Özellikle civar

KENTTE TARIM: HEMEN ŞİMDİ!

binalarda oturanlar, öncesinde molozların döküldüğü bu boz renkli arsaya yeşerttiğimiz için bize teşekkür ediyor. Bazıları gelip kenarında oturup bizi izliyor veya bebeklerini getirip toprağa oturtuyor, çocukların elinin sebzelere değmesini istiyor.

Bu grup içinde bir küçük grup var ki, önceleri biraz bozuluyordum onlara ama artık umutlanıyorum. Bu kişilerde büyük bir toprak özlemi var, toprağa dokunmak istiyorlar. "Şu köşede bana mendil kadar bir yer ver, orada ekip biçeyim" diyorlar. Bozuluyordum çünkü kolektif bir üretime katılmak değil istedikleri, hobi bahçesi gibi, sadece kendileri için istiyorlar bunu. Ama artık umutlanıyorum, çünkü toprakta bir şeyler üretmeye özlem duyanlar bu kadar çoksa, onları evlerinin yakınındaki boş arsalara kent tarımı için kullanmaya ikna etmek de mümkün olabilir. Herkes her yerde ekip biçse, şehirler kocaman bir bahçe olur. Bebekler, tıpkı nineleri, dedeleri gibi, toprakla oynaya oynaya büyür.

Resimdeki iki çocuk bisikletleriyle gezmeye her çıktıklarında gelip neyle uğraştığımızı sorar ve biraz da yardım eder.

BUYRUN BÖYLE BUYRUN

Aysun Koç Aydoğan

Ethem Abimizden aldığımız yumurtalar, sadece gezen değil bence slogan da atan en devrimci tavukların yumurtasıdır. Zira kendileri bazen yumurtlama boykotuna gittikleri için biz de kismetimize düşen yumurta sayısına razı olmak zorunda kalınız.

Bizim evde sofralar epey kalabalıktır. Ev

halkının muhabbetinin dışında gıdalar da sofraya koyduğumuz tabaklardan taşan hikayeleriyle evimizi şenlendirir. Dört kişilik minik bir ailenin masasına kaç kişi oturduğumuzu saymakta hep zorlanırım çünkü bizimle birlikte oturanların sayısı her seferinde hayli kalabalık olur...

Buzdolabını açarım yemek yapmak için... Ali Bey'in yaptığı salça seslenir oradan... Kıp kırmızı, ekmeğe sürüp afiyetle yenecek kıvamda ve lezzette göz kırpar. "Ali Bey" derim, "sofraya buyrun..."

Bir de Solinova korusu var bizim buzdolabında... İspanaklar minik ama coşkulu, rokalar tazecik ve lezzetli, marullar ise çtır çtır... Oooo burada da şenlik var! Mahallemizin kadın üreticileri, mahallemizdeki Özgür Kafe'den sadece sebzelerini değil bahçelerinin şenliğini göndermişler bizim eve... Taptaze salata, mis gibi ispanak yenmez mi? "Buyrun" derim "buyrun, sizi de şöyle alalım..."

Bir de salatalarımızın ve kahvaltılı soframızın assolisti vardır. Hem de müzik ve yazıyla donanmış Mersin Yabanlar'ının bahçesinden çıkar gelir. Serdar'ın gitanının Bediz'in Sakin Köşe'sinde yazdıklarının tartışması eşliğinde, bir şişede zor tuttuğumuz, yağın ötesinde bir lezzet olan, ağaçlardan akıp salataya süzülen şahane zeytinyağı. "Bence ona zeytinyağından başka bir isim vermemiz gerekir. Ne dersiniz?" diye sorarım çoğu zaman Serdar ve Bediz'e... İsmi henüz bulamadım. Birlikte aramaya devam edeceğiz.

Ekmezsiz de pek olmaz soframız. Nilüfer Hanım ve Can Bey'in ekşi mayalı çeşit çeşit evlatları sabah akşam soframıza eşlik eder.

Dolayısıyla her soframızda onların sesi de katılır sesimize...

Canımız cananımız Rima'nın dil peyniri, yeşil zeytini kah kahvaltılı sofrasında kah sıcak pizzanın üzerinde bize eşlik eder. Ve tabii ki Canan'ın gülen gözleri...

Ethem Abimizden aldığımız yumurtalar ise sadece gezen değil bence slogan da atan en devrimci tavukların yumurtasıdır. Zira kendileri bazen yumurtlama boykotuna gittikleri için biz de kismetimize düşen yumurta sayısına razı olmak zorunda kalınız.

Soframızın, yemeğimizin, evdeki masamızın şenliğinin bundan daha kalabalık bir ailenin ürünü olduğunu düşünürüm her seferinde. Bütün bu güzelliği buluşturan bir ailenin üyesi olmaktan mutluluk duyduğum ÇITTA'nın kalabalığını da ekleyince varın siz düşünün evdeki şenliği, temiz gıdaya ulaşmaya çalışmanın çabası ile yaşadığım umudu... Sonuç olarak bu mutluluğu yaşamak için değil, bu organizasyonun devamı için yapılması gerekenleri sorgulamak, sadece ürünleri alıp tüketerek değil bu şahane kalabalığın yaşayabilmesi için üzerimize düşenleri de sorgulayıp çözüm arayarak yola devam etmek bize düşen... İşte her soframız, pişen her yemeğimiz, tabaklarımızın her biri bu muhabbetin ve tartışmanın kalabalığıyla dolar taşar... Bu yüzden bizim evde sofralar hep kalabalıktır...

ÇITTA (Çukurova İnsan Tohum Toprak Atölyeleri), 2015 senesinde kurulmuş, yerelde ekolojik yaşam bilinci ve farkındalığının gelişmesi için çabalayan, gönüllü bir topluluk. Bu amaçla söyleşiler, atölyeler, film gösterimleri, şenlik ve festivaller düzenledi; okul ve meslek odalarında buluşmalar gerçekleştirdi. Kültürhane ile işbirliği içerisinde yaptığı etkinliklerle Kültürhane'nin dayanışma içinde olduğu bir kardeş organizasyondur.

f citta.cukurova

© citta_gida

RİTİMDEN PERDEYE: SİNEMADA DANS FİMLERİ

Galip Deniz Altınay

Herkes merhaba,

Dans ve sinema arasındaki ilişkinin geçmişi çok eskilere dayanıyor. Sinema tarihinin başlangıcından itibaren iç içe olan ve birbirinden kopamayan bu iki sanat birbirlerini farklı şekillerde etkilemeye ve geliştirmeye devam ediyor. Konusu dans olan eğlenceli, hüzünlü, heyecanlı pek çok filmin yanında başlı başına bir film türü olarak müzikal de dansın sinemaya katkısının en somut göstergelerini oluşturuyor. Bununla beraber sinemanın da dansçıları ve koreografları etkilediğini görüyoruz. Seyirciden ilgi gören kimi filmlerin sahne uyarlamalarının yapılmasının yanında sinemada kullanılan bazı teknolojilerin dans performanslarında da kullanılması sanatçıların anlatım olanaklarının artmasını sağlıyor.

Kültürhane'de sinemanın bu ayki köşesini bu iki sanat arasındaki ilişkiye ayırıyor ve sinema tarihinde iz bırakmış dans filmleriyle sizleri keyifli bir yolculuğa çıkarıyoruz.

Yağmur Altında (Singin' In The Rain - 1952)

Dans filmi denildiğinde akla gelen belki de ilk film olan 'Yağmur Altında' da üç oyuncunun yaşadıkları üzerinden Hollywood'un sesli filme geçiş hikâyesini izleriz. Gene Kelly'nin yönetmenliğini Stanley Donen'la beraber üstlendiği, başrolünde oynadığı ve dans sahnelerinin koreografisini de yaptığı film sinema tarihine geçmiş pek çok sahneyle hâlâ akıllardadır.

Grease (Grease - 1978)

Aynı okulda okuyan ve birbirlerine rakip iki çetede olan Sandra (Olivia Newton-John) ve Danny'nin (John Travolta) aşkını anlatan 'Grease' bir döneme damgasını vurmuştur. Filmin müzikleri ve danslarının yanı sıra başrol oyuncularının saç stilleri ve kıyafetleri de tüm dünyada büyük ilgi görüp moda halini almıştır.

Kırmızı Değirmen (Moulin Rouge! - 2001)

Müzikal türünü 2000'li yıllara taşıyan filmlerin başında gelen 'Kırmızı Değirmen'de dünyaca ünlü Moulin Rouge kabaresinin yıldızı Satine'e (Nicole Kidman) âşık olan Christian'ın (Ewan McGregor) hikâyesini izleriz. En İyi Sanat Yönetimi ve En İyi Kostüm dallarında Oscar ödülü de kazanmış olan eser sinema yazarları tarafından 21. yüzyılın en başarılı filmlerinden biri olarak da kabul edilmektedir.

Salome (Salome - 2003)

Sinema ve dans ilişkisi söz konusu olduğunda dünya sinemasında ilk akla gelen isimlerden olan İspanyol yönetmen Carlos Saura, Salome'de bir aşk ve intikam hikâyesi anlatır. Yönetmenin Flamenko ve klasik İspanyol balesini harmanlayarak ortaya koyduğu eser İncil'de yer alan öykünün çağdaş bir yorumu olarak da dikkat çeker.

Pina (Pina - 2011)

Yönetmen Wim Wenders'in dünyaca ünlü Alman koreograf Pina Bausch'a adanmış ve onun hayatını anlatan belgeseli Pina, hem hikâyesiyle hem de hikâyenin anlatılış biçimiyle çok etkileyicidir. Bausch'un hayatını kaybetmesinden sonra tamamlanabilen film üç boyut teknolojisi de kullanarak dansın sinemadaki varlığını ve etkisini farklı bir boyuta taşımıştır.

BİZİM MAHALLE

Burçak Görel

Bir süredir hiç tanımadığım, bilmediğim bir memlekette, "bizim" diyebileceğim bir mahallenin sakiniyim. Beş benzemizin bir araya gelip benzersiz işler çıkardığı, yoktan var eden, var ettiğini paylaşan bir mahalle burası.

"Pulbiber mahallesinin düm-tek tarihinde

Acıdan sızlarken burnumuzun direği

Morarmış çarşaflarımızı bayrak diye asardık

Dokunsalar dağılırdı iyi pişmiş kurabiyeler gibi kalbimiz

Kıtırdı ve çıtırdı

Nedense iki kuşun ismine benzerdi kalbimiz

Biz böyleydik işte, lezzetimiz de böyle... böyle... böyle"

Mahalleliler bilir. "Mahalleli olmak" diye bir şey vardır. Doğduğum ve büyüdüğüm yerden ötürü sanırım, hayatım boyunca bu "şey"i sevabıyla günahıyla hep içimde sakladım; nereye gitsem hep yanımda taşıdım. İçimde taşıdığım bu şeye benzeyen bir şey bulduğumda ise onu başka şeyleri sevmediğim gibi sevdim. Mahalle, insanların içinde yaşadığı sınırları belli mekanlardan ötesiydi benim için. İnsan eliyle inşa edilmiş, insanın kendini hayata dahil ettiği ve hayatı şekillendirdiği bir yerdi. Burada insanlar birbirlerini tanırlar, bilirler ve birbirlerini yargılamakta sakınca görmezlerdi. Bazen bile isteye yan yana gelmiş, bazense bambaşka sebeplerle hayatın yan yana getirecek biçimde savurup fırlattığı ama ne olursa olsun bir şekilde yan yana durabilmeyi başarmış insanlardan oluşan bir yerdi mahalle. Birlikte olmanın yarattığı bir güven vardı ve öteki mahallelerden kimse bizi üzemezdi. Benim için burası bazen başka

bir mahalle oldu, kimi zaman bir ev, bazen etrafında buluşulmuş kalabalık bir sofraya, bazense üzerine çatı kondurulmuş herhangi bir yer... "Bizim" diyebileceğim o yeri bulduğumda gardım sağlam, ayaklarım havada, gönlüm rahat, içimse her zamankinden daha yeşillikli olurdu benim.

İçimdeki bu şeye düşkünlüğüm mahalleden mi geliyor yoksa "bizim" diyebilmenin güven veren kıymetinden mi bilmiyorum. Ama bildiğim bir şey var ki; bir süredir hiç tanımadığım, bilmediğim bir memlekette, "bizim" diyebileceğim bir mahallenin sakiniyim. Beş benzemizin bir araya gelip benzersiz işler çıkardığı, yoktan var eden, var ettiğini paylaşan bir mahalle burası. Kimileri için bir "hane". Kültürhane.

Çocukken bizim mahallede sokaktaysam ve annem evde yoksa acıkmaktan da susamaktan da korkmazdım. Mutlaka çalacak bir kapım olur, kamımı gözümü doyurur, suyum içerdim. Sanırım hayatım boyunca da bir yerde bundan daha fazlasını aramadım. Bilmeyene basit görünebilir bu beklentim. Ama bu huzuru ve güveni hayatında bir kez olsun yaşamış olanlar ne demek istediğimi anlayacaktır diye umuyorum...

"Mahallemizde fazla aşk, fazla kediyi, fazla kedi fazla felaketi kovalardı."

Didem Madak /Pulbiber Mahallesi

